Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.01.2013, sp. zn. 8 Tz 97/2012, ECLI:CZ:NS:2013:8.TZ.97.2012.1

Číslo: 35/2014

Právní věta:

Zmařením důležitého úkolu ve smyslu § 330 odst. 1 tr. zákoníku se rozumí také porušení povinnosti oprávněné úřední osoby projednat správní delikt a rozhodnout o něm v zákonné prekluzivní lhůtě. Proto v případě, že oprávněná úřední osoba způsobí svou nečinností zánik správní odpovědnosti konkrétních osob za takový delikt, lze vůči ní vyvodit trestní odpovědnost za trestný čin maření úkolu úřední osoby z nedbalosti podle § 330 tr. zákoníku *.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.01.2013

Spisová značka: 8 Tz 97/2012

Číslo rozhodnutí: 35

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Maření úkolu úřední osoby z nedbalosti

Předpisy: § 330 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona ministra spravedlnosti podané v neprospěch obviněného R. H. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 5. 2012, sp. zn. 3 To 38/2012, rozhodl tak, že napadeným usnesením Krajského soudu v Ostravě byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a) a § 260 tr. ř. a v řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo, také v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., a to ve prospěch obviněného.

Z odůvodnění:

Obviněný R. H. byl rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 7. 11. 2011, č.j. 74 T 58/2011-545, uznán vinným trestným činem maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění účinném do 31. 12. 2009 (dále jen „tr. zák.“), kterého se dopustil tím, že

> „v období od 1. 1. 2004 do 30. 6. 2008 jako referent na úseku přenesené působnosti, oddělení přestupků odboru právního Úřadu městského obvodu O. – j., se sídlem v O. – H. na ulici H. č.

791/3,

I.

nezjištěným způsobem vynesl z předepsaných úložných prostor 243 přestupkových spisů, které měl přiděleny ke zpracování, a s těmito spisy pak naložil nezjištěným způsobem (jednotlivé přestupkové spisy byly ve výrokové části rozsudku dále přesně specifikovány),

II.

a dále u 260 jemu přidělených spisů (jednotlivé přestupkové spisy byly opět ve výrokové části rozsudku přesně specifikovány) nedošlo pro jeho nečinnost k jejich projednání v prekluzivní lhůtě dané ustanovením § 20 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších novel, přičemž uvedeného jednání se dopustil vědom si toho, že opomine-li do spisů v rozporu se základními zásadami správního řízení konat, může nastat nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupek projednat právě z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty stanovené v ustanovení § 20 odst. 1, 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších novel“.

Za uvedený trestný čin soud obviněnému uložil podle § 159 odst. 1 tr. zák. trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání třiceti šesti měsíců, a trest zákazu činnosti spočívající v zákazu povolání či zaměstnání spojených se samostatným rozhodováním o právech a povinnostech jednotlivých osob v trvání čtyř let.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný prostřednictvím svého obhájce včas odvolání, které zaměřil proti výroku o vině a trestu. Na jeho podkladě Krajský soud v Ostravě projednal věc v neveřejném zasedání a usnesením ze dne 17. 5. 2012, č. j. 3 To 38/2012-579, podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a věc podle § 260 tr. ř. vrátil státnímu zástupci k došetření.

V odůvodnění tohoto usnesení soud druhého stupně (mimo jiné) uvedl, že po přezkoumání věci v intencích ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř. dospěl k závěru, že v dané věci došlo již v přípravném řízení k závažným pochybením, a to v souvislosti se zahájením trestního stíhání obviněného podle ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř., neboť popis skutku v usnesení o zahájení trestního stíhání neobsahuje vyjádření znaků daného trestného činu. Z popisu skutku totiž nevyplývá, na základě jaké skutečnosti (tedy např. pověření, pracovní smlouvy) bylo třeba obviněného jako odpovědného pracovníka na úseku přestupků považovat za veřejného činitele, když chybí specifikace rozsahu jeho pravomocí či povinností podle rezortních předpisů nebo pracovní smlouvy.

Z tohoto důvodu pak nebylo možno zjistit, v čem byl spatřován znak zmaření či podstatného ztížení důležitého úkolu z nedbalosti, když navíc část jednání obviněného pod bodem I. je prý popsána jako jednání úmyslné a část jeho jednání pod bodem II. jako jednání nedbalostní. Popis obou jednání je pak podle názoru tohoto soudu také v rozporu s následnou právní kvalifikací jednání obviněného podle ustanovení § 159 odst. 1 tr. zák., neboť u nedbalostního trestného činu je vyloučeno pokračování v trestném činu ve smyslu ustanovení § 89 odst. 3 téhož zákona. U nedbalostních trestných činů totiž nelze dovodit jednotný záměr pachatele, tedy subjektivní souvislost spočívající v postupném uskutečňování jednotného záměru, který musí být dán již na počátku pokračování trestného činu, tj. již při prvním dílčím útoku.

Podle názoru Krajského soudu v Ostravě by tak v posuzované trestní věci, při správném popisu skutku a správně zahájeném trestním stíhání, mohlo jít eventuálně pod bodem II. o opakování trestného činu, kdy se jednotlivé útoky posuzují samostatně, odděleně, podle zásady o vícečinném souběhu trestných činů, které jsou také často mírnější než zásady platné pro pokračování, a to např.

pro případ promlčení. Krajský soud proto dospěl k závěru, že skutek (jak byl popsán v usnesení o zahájení trestního stíhání, převzat do obžaloby a následně do rozsudku nalézacího soudu) je co do svého popisu v rozporu s ustanovením § 160 odst. 1 tr. ř., neboť nevykazuje znaky daného, ani jiného trestného činu a jeho popis je následně i v rozporu s právní kvalifikací jednání obviněného. Pokud došlo k zahájení trestního stíhání proti obviněnému výše popsaným způsobem, byla porušena zásada řádného zákonného procesu, vyjádřená v čl. 8 Listiny základních práva svobod a také v § 2 odst. 1 tr. ř., podle které nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví trestní zákon.

Z těchto důvodů a v kontextu zásady zákazu reformace *in peius*, když odvolání podal pouze obviněný, Krajský soud v Ostravě po zrušení napadeného rozsudku vrátil věc státnímu zástupci k došetření. V té souvislosti vyjádřil názor, že by mohlo být řádně zahájeno trestní stíhání zejména pro jednání popsané pod bodem II. za situace, že budou naplněny znaky trestného činu podle § 159 odst. 1 tr. zák., to znamená, že obviněný v pozici veřejného činitele z nedbalosti zmařil či ztížil splnění důležitého úkolu, pokud však již nebudou jednotlivé útoky promlčeny.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Ostravě podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného, v níž uvedl, že s rozhodnutím soudu druhého stupně nesouhlasí.

Ministr spravedlnosti poté, co citoval ustanovení § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a), § 260 a § 2 odst. 6 tr. ř., konstatoval, že těmito zákonnými ustanoveními se Krajský soud v Ostravě při svém rozhodování důsledně neřídil. Dále pak uvedl, že zákon v ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. stanoví, že nasvědčují-li prověřováním podle § 158 tr. ř. zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného, pokud není důvod k postupu podle § 159a odst. 2 a 3 nebo § 159b odst. 1 tr. ř. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován; obviněný musí být v usnesení o zahájení trestního stíhání označen stejnými údaji, jaké musí být uvedeny o osobě obviněného v rozsudku (§ 120 odst. 2 tr. ř.). V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.

S ohledem na takovéto zákonné vymezení ministr spravedlnosti především nesouhlasil se závěrem Krajského soudu v Ostravě, že popis skutku obsažený v usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání ze dne 4. 2. 2011, č. j. KRPT-24095-8/TČ-2010-070741-796, který byl obviněnému doručen dne 9. 2. 2011, jenž byl následně převzat do obžaloby státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Ostravě ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. 5 ZT 565/2010, a nakonec do rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 7. 11. 2011, č. j. 74 T 58/2011-545, neobsahuje vyjádření všech znaků trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák. Ze znění skutkové věty všech těchto rozhodnutí totiž jednoznačně vyplývá, že obviněný jednal jako referent na úseku přenesené působnosti na oddělení přestupků odboru právního Úřadu městského obvodu Ostrava – jih a že jednáním v popisu skutku uvedeným porušil ustanovení § 20 odst. 1, 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, přičemž si byl vědom toho, že opomine-li do spisů v rozporu se základními zásadami správního řízení konat, může nastat nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupek projednat pravě z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty ve smyslu naposledy citovaného zákonného ustanovení.

Ministr spravedlnosti proto vyslovil přesvědčení, že z popisu skutku je zřejmé, že obviněný jednal a vystupoval jako veřejný činitel ve smyslu ustanovení § 89 odst. 9 tr. zák. (od 1. 1. 2010 jako úřední osoba podle ustanovení § 127 odst. 1 písm. d/ zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů). Jednal totiž jako odpovědný pracovník orgánu státní správy, který byl oprávněn rozhodovat v rámci přestupkového řízení, což je zřejmé jak z jeho pracovní smlouvy, tak i z jeho

pracovní náplně (viz č. l. 453 až 457, resp. 458 až 461 spisu). Byl tedy osobou oprávněnou rozhodovat o přestupcích, takže o jeho postavení jako veřejného činitele nelze pochybovat. V této souvislosti ministr spravedlnosti poukázal na judikaturu Nejvyššího soudu, který opakovaně rozhodoval v trestních věcech, v nichž skutky byly právně kvalifikovány jako trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák. či jako trestný čin maření úkolu veřejného činitele podle § 159 odst. 1 tr. zák. a z jehož rozhodnutí je zřejmé, že v popisech skutku nikdy není blíže specifikována a rozepisována pracovní smlouva a konkrétní pracovní náplň a ve většině případů se jedná o to, jakým způsobem měl pachatel porušit či ohrozit zájem chráněný právě těmito ustanoveními trestního zákona (např. v rozhodnutí pod sp. zn. 7 Tdo 71/2011 je postavení obviněného popsáno tak, že jednal jako referent státní správy, a to vedoucí technik registru vozidel odboru dopravy a hospodářství městského úřadu, v rozhodnutí pod sp. zn. 7 Tdo 991/2005 tak, že obviněná jednala jako vedoucí stavebního úřadu, v rozhodnutí pod sp. zn. 4 Tz 17/2000 tak, že obviněný jednal v postavení náměstka primátora města a byl pověřen zprovozněním evakuačních středisek v objektu škol a předškolských zařízení na území města, a v rozhodnutí pod sp. zn. 3 Tdo 710/2005 tak, že obviněný jednal jako ředitel finančního úřadu).

Za této situace ministr spravedlnosti zdůraznil, že ze samotného popisu skutku v usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání obviněného je zcela zřejmé, v jakém postavení obviněný v rozhodné době byl a z jakého titulu vyplývá, že jednal v postavení veřejného činitele. Proto nelze mít za to, že usnesení o zahájení trestního stíhání trpí procesními vadami, na základě nichž by nebylo možno podat obžalobu, event. následně ve věci meritorně rozhodnout v řízení před soudem, jak to v odůvodnění svého rozhodnutí chybně konstatoval Krajský soud v Ostravě. Tento soud naopak mohl o odvolání obviněného rozhodnout jinak, neboť došlo k řádnému zahájení trestního stíhání ve smyslu ustanovení § 160 odst. 1 tr. ř. a usnesení policejního orgánu netrpí neodstranitelnými procesními vadami.

Ministr spravedlnosti se neztotožnil ani se závěry Krajského soudu v Ostravě vztahujícími se k právní kvalifikaci jednání obviněného.

Pokud jde o jednání obviněného popsané pod bodem I., pak ministr spravedlnosti nesouhlasil s názorem tohoto soudu, že jednání je popsáno jako úmyslné, neboť obviněnému není kladeno za vinu, jakým způsobem naložil s jednotlivými 243 přestupkovými spisy, když toto nebylo zjištěno a je zřejmé, že ke spáchání trestného činu došlo nejméně právě jeho nedbalostním jednáním.

Pro úmyslné spáchání trestného činu totiž v těchto případech chybí jeden ze znaků trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák., a to úmysl způsobit jinému škodu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch. Z jednání obviněného lze naopak zcela jednoznačně dovodit, že jednak zmařil, jednak podstatně ztížil splnění důležitého úkolu, tedy samotné projednání spáchaných přestupků a rozhodnutí, event. potrestání osob páchajících přestupky.

K jednání obviněného, které je popsané pod bodem II. rozsudku, a k názoru soudu druhého stupně, že se nejedná o pokračování v trestném činu maření úkolu veřejného činitele podle § 159 odst. 1 tr. zák., neboť u nedbalostních trestných činů je vyloučeno pokračování v trestném činu ve smyslu ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., takže se jedná o opakování trestného činu, kde se jednotlivé útoky posuzují samostatně, odděleně podle zásady o vícečinném souběhu trestných činů, které jsou také často mírnější než zásady platné pro pokračování, a to např. pro případ promlčení, ministr spravedlnosti uvedl, že ani s takovýmto názorem soudu nemůže souhlasit. Zdůraznil, že vezme-li se v úvahu samotný způsob spáchání vytýkaného trestného jednání, je zřejmé, že se jedná o trestný čin trvající, neboť obviněný svým laxním přístupem a svojí nečinností vyvolával a prodlužoval protiprávní stav na daném oddělení. Jednal totiž způsobem, který je popsán v odborné literatuře a judikatuře, v níž se uvádí, jakým způsobem je možno právě nejméně opominutím protiprávní stav udržovat. Obviněný takový protiprávní stav neodstranil a přidělené přestupkové věci nevyřizoval v důsledku

své nedbalosti a laxního přístupu k práci.

V důsledku tohoto přístupu obviněného k práci docházelo k prekluzi v jednotlivých přestupkových věcech. Za tohoto stavu je nutno konstatovat, že došlo-li by k jednání pouze v ojedinělých případech, byla by situace zcela jiná než v daném případě, kdy obviněný svým přístupem způsobil, že v 260 přestupkových spisech nedošlo k projednání přestupků v jednoroční lhůtě, v důsledku čehož došlo k následné prekluzi.

Po posouzení všech shora uvedených skutečností a při vědomí toho, že stížnost pro porušení zákona směřuje v neprospěch obviněného, ministr spravedlnosti v závěru svého podání navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil, že usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 5. 2012, č. j. 3 To 38/2012-579, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a) a § 260 tr. ř., a v řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo, také v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., a to ve prospěch obviněného R. H.

Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že zákon byl porušen v ustanoveních označených ministrem spravedlnosti, jimiž se Krajský soud v Ostravě při svém rozhodování důsledně neřídil.

K úvahám o vrácení věci státnímu zástupci k došetření odvolací soud přistoupí poté, co zruší napadený rozsudek zpravidla z důvodů uvedených v ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. (srov. shora). Zkoumá přitom nejprve, zda není dán důvod pro jiné rozhodnutí ve věci ať už přímo jím samotným, nebo soudem prvního stupně.

Ustanovení § 260 tr. ř., jež navazuje na ustanovení § 258 tr. ř., je ve vztahu speciality k ustanovení § 259 odst. 1 tr. ř., protože upravuje výjimečný postup odvolacího soudu, jímž se věc vrací zpět až do stadia přípravného řízení. Napadené usnesení odvolacího soudu však nemohlo obstát. Jestliže důvodem pro zrušení napadeného rozsudku měly být podstatné vady řízení, které rozsudku předcházely, jak to požaduje ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř., pak je třeba přisvědčit podané stížnosti pro porušení zákona, že takovými procesními vadami dosavadní řízení netrpí.

Trestní stíhání se podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahajuje pro konkrétně vymezený skutek, nikoli pro jeho právní kvalifikaci. Rozhodující pro posouzení, zda bylo usnesením zahájeno trestní stíhání, je popis skutku, nikoli jeho právní kvalifikace, a proto pokud byly od počátku trestního řízení známy a v usnesení o zahájení trestního stíhání popsány všechny potřebné znaky trestného činu – tedy objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka a protiprávnost, jedná se již od počátku trestního stíhání o řízení o tomto skutku, bez ohledu na to, že by posléze mohl být skutek jinak právně kvalifikován, než jaká právní kvalifikace byla zvolena např. policejním orgánem. Vrátit věc podle § 260 tr. ř. státnímu zástupci k došetření s pokynem, aby bylo zahájeno trestní stíhání, by bylo důvodné jen v případě, že by státní zástupce podal obžalobu pro skutek, pro který vůbec nebylo zahájeno trestní stíhání. V případě takovéhoto právního stavu by byl požadavek na došetření důvodný, neboť by šlo o před soudem neodstranitelnou procesní vadu.

Dosavadní trestní řízení žádnou podstatnou vadou netrpí. Pokud soud druhého stupně dospěl k závěru, že popis skutku v usnesení, kterým bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání obviněného, „neobsahuje vyjádření znaků daného trestného činu“, nelze mu v takové argumentaci přisvědčit. I když si samozřejmě lze představit formulačně přesnější a výstižnější popis takového skutku, výše uvedené zákonné znaky stíhaného trestného činu jsou v něm vyjádřeny. Domníval-li se stížnostní soud, že „z popisu skutku … nevyplývá, na základě jaké skutečnosti (tedy např. pověření, pracovní smlouvy) bylo třeba obviněného jako odpovědného pracovníka na úseku přestupků

považovat za veřejného činitele, když chybí specifikace rozsahu jeho pravomocí, či povinností podle rezortních předpisů nebo pracovní smlouvy“, pak je třeba připomenout, že pracovní zařazení obviněného je dostatečně výstižně vyjádřeno již tím, že se stíhaného jednání dopustil „jako referent na úseku přenesené působnosti, oddělení přestupků odboru právního Úřadu městského obvodu O. – j.“.

Je-li pak v popisu skutku dále rozvedeno, že obviněný tam popsaným jednáním porušil ustanovení § 20 odst. 1, 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, přičemž si byl vědom toho, že opomine-li do spisů v rozporu se základními zásadami správního řízení konat, může nastat nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupek projednat pravě z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty ve smyslu naposledy citovaného zákonného ustanovení, pak nelze pochybovat o tom, že jednal a vystupoval jako veřejný činitel ve smyslu § 89 odst. 9 tr. zák., neboť jednal jako odpovědný pracovník orgánu státní správy, který byl nadán rozhodovací pravomocí v rámci přestupkového řízení. To je ostatně zřejmé jak z jeho pracovní smlouvy, tak i z jeho pracovní náplně (tyto dokumenty jsou založené na č. l. 453 až 457, resp. 458 až 461 spisu). Lze proto souhlasit s argumentací ministra spravedlnosti, že obviněný byl osobou oprávněnou rozhodovat o přestupcích, takže o jeho postavení jako veřejného činitele nelze pochybovat (ministr spravedlnosti v této souvislosti přiléhavě poukázal i na aktuální judikaturu Nejvyššího soudu – srov. shora).

Nejvyšší soud však nemohl přisvědčit stížnostnímu soudu ani v názoru stran právní kvalifikace jednání obviněného. I v tomto směru se identifikoval – s dílčími modifikacemi – se v zásadě správnou argumentací ministra spravedlnosti.

Ve vztahu k jednání obviněného popsanému pod bodem I. odsuzujícího rozsudku, nelze souhlasit s názorem soudu, že část tohoto jednání je popsána jako jednání úmyslné [byť lze připustit, že zejména použití slovesa „vynesl“ (z předepsaných úložných prostor 243 přestupkových spisů) může takový dojem vyvolávat]. Jelikož však nebylo zjištěno, jakým způsobem obviněný s těmito spisy naložil, bylo mu kladeno za vinu i u této části skutku pouze nedbalostní zavinění (pro případný závěr o jeho úmyslném zavinění totiž chyběl jeden ze znaků trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zák., a to úmysl způsobit jinému škodu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch). Tato část jednání obviněného však svědčí přinejmenším pro závěr, že z nedbalosti jednak zmařil, jednak podstatně ztížil splnění důležitého úkolu, tedy samotné projednání spáchaných přestupků a rozhodnutí, event. potrestání osob páchajících přestupky.

Pokud jde o jednání obviněného, které je popsané pod bodem II. odsuzujícího rozsudku, nelze souhlasit s názorem odvolacího soudu, že se jedná o opakování trestného činu, kde se jednotlivé útoky posuzují samostatně, odděleně podle zásady o vícečinném souběhu trestných činů (byť jeho úvaha, že se nejedná o pokračování v trestném činu maření úkolu veřejného činitele podle § 159 odst. 1 tr. zák., neboť u nedbalostních trestných činů je vyloučeno pokračování v trestném činu ve smyslu ustanovení § 89 odst. 3 tr. zák., je jinak správná). Nejvyšší soud se však beze zbytku neztotožnil ani s argumentací ministra spravedlnosti, že „vezme-li se v úvahu samotný způsob spáchání vytýkaného trestného jednání, je zřejmé, že se jedná o trestný čin trvající s odůvodněním, že obviněný svým laxním přístupem a svojí nečinností vyvolával a prodlužoval protiprávní stav na daném oddělení, neboť jednal způsobem, který je popsán v odborné literatuře a judikatuře, v níž se uvádí, jakým způsobem je možno právě nejméně opominutím protiprávní stav udržovat; obviněný takový protiprávní stav neodstranil a přidělené přestupkové věci nevyřizoval v důsledku své nedbalosti a laxního přístupu k práci, v důsledku čehož docházelo k prekluzi v jednotlivých přestupkových věcech“.

Nejvyšší soud poté, co podrobně rozvedl teoretická východiska pro posouzení otázky, zda ten který trestný čin byl spáchán za podmínek pokračování, nebo naopak za podmínek opakování, konstatoval, že na posuzovaný skutek jako celek, ohledně něhož orgány přípravného řízení a soud prvního stupně

použily právní kvalifikaci jako trestného činu maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák., nelze vztáhnout v krystalicky čisté podobě žádný z výše uvedených pojmů. Závěru, že jde o pokračující trestný čin brání absence úmyslného zavinění na straně obviněného, a nejedná se ani o opakování trestných činů, neboť právní závěr, že by obviněný nedbalostním nakládáním s cca pěti sty spisy spáchal stejný počet trestných činů maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti podle § 159 odst. 1 tr. zák. je naprosto nepředstavitelný.

Ostatně některý z výše naznačených právních závěrů by žádný z orgánů činných v trestním řízení nemohl v budoucnu učinit i proto, že mu v tom brání zásada zákazu *reformationis in peius* (soud druhého stupně totiž rozhodoval z podnětu odvolání, které podal pouze obviněný – srov. § 259 odst. 4 tr. ř.). Tato esenciální zásada (které si byl odvolací soud nepochybně vědom, jak je zřejmé z odůvodnění jeho rozhodnutí, ale nedocenil ji) je integrální součástí komplexu práv na spravedlivý proces podle čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod a znamená, že postavení obviněného se nemůže zhoršit jen tím, že využije práva na podání opravného prostředku.

Dospěl-li Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů k závěru, že jednání obviněného nelze posuzovat ani jako jeden pokračující trestný čin, ani jako několik (stovek) opakujících se trestných činů, pak – s výhradami výše zmíněnými – lze soudit, že jde o jednání, které vykazuje převážně rysy trvajícího trestného činu s některými prvky hromadnosti. Obviněný totiž svým opomenutím vyvolal protiprávní stav, který pak svou další nečinností po dobu několika měsíců udržoval, čímž z nedbalosti zavinil, že u cca pěti set přestupkových věcí, které měl přidělené k rozhodnutí, nastal nepříznivý následek ve formě zániku možnosti přestupek projednat z důvodu uplynutí prekluzivní lhůty stanovené v ustanovení § 20 odst. 1, odst. 2 zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Takový pohled na charakter skutku a trestného činu, pro který je obviněný stíhán, však pro rozhodnutí o podané stížnosti pro porušení zákona není zásadní. Rozhodující naopak je, že odvolací soud z důvodů výše rozvedených pochybil, pokud po zrušení odsuzujícího rozsudku vrátil věc státnímu zástupci k došetření. Pro takový postup totiž neměl zákonný podklad.

Nejvyšší soud proto na základě podané stížnosti pro porušení zákona podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že pravomocným usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 5. 2012, č. j. 3 To 38/2012-579, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 258 odst. 1 písm. a) a § 260 tr. ř., a v řízení, které tomuto rozhodnutí předcházelo, také v ustanovení § 2 odst. 6 tr. ř., a to ve prospěch obviněného R. H.

---

* *Při úmyslném zavinění není vyloučena trestní odpovědnost za zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 tr. zákoníku.*